

Folketsamfund medføre forskjellige Skikke, forskjellige Være og en forskjellig Wandel i Præstestabet. Har imidlertid Kirkestyrelsen — Biskopperne og Ministrene — paa ganske enkelte Undtagelser nær, hvorved jeg ikke her skal dvæle holdt sig rolig ligeoverfor det Bestaaende og det, der har bestaaet i dette Aarhundrede, forekommer det mig dog, at det vilde være ganske besynderligt, om der nu paa een Gang skulde statures saadanne Regler, hvorefter den i enkelte bestemte Tilfælde skulde kunne gribe ind, og her, — det vil jeg bede det ærede Thing om at lægge Mærke til, ogsaa for min egen Skyld — her paa dette Punkt var det, at mit Foredrag forrige Gang faldt. Det, der har med mig — jeg vil tilstaae, at det var en Harme, jeg følte — var, at, skjøndt den Tranbergste Bevægelse paa Bornholm efter min Overbeviisning og efter alle de Oplysninger, jeg har kunnet faae derom, begyndte ganske simpelt som en reent indre Mission, ligesom den indre Mission nu virker rundt om i Landet, begyndte med en Bodsprædiken, hvis Charakter jeg ikke nærmere skal kunne beskrive, men som, efter hvad jeg har hørt, ikke var anderledes, end at alle Bodsprædikanter indenfor Folketirken have prædiket paa samme Maade, ja endog vebblive dermed i dette Dieblik, dicterede dog Sjællands Biskop for 3 Aar siden, uden som en Hyrde at gaae til denne Flok, hvilken han maatte troe var paa Vildspor, for at see, hvorledes Sagen forholdt sig, her fra Kjøbenhavn, hvad der skulde gøres; han forbyd Tranberg at bruge Kirkerne derovre, saaledes at den rolige Udvikling ikke kunde finde Sted, hvorigjennem den indre Mission senere har udviklet sig her i Landet. Jeg fik dernæst at see, at det var en Mand af den indre Mission — der altsaa var stillet aldeles paa samme Trin, hvorpaa Tranberg stod før 1863, da Biskoppen lukkede Kirkerne for ham — hvem Cultusministeren havde bedet ikke blot een men to Gange om at tage et Embede i Folketirken, og — som han i sit Forsvarsskrift Side 21 selv siger, idet han lægger det i Munden paa en ældre Geistlig, hvis Ord til ham han anfører — hvem Ministeren tilsidst befalede dertil. Der staaer paa det anførte Sted, at han kan sige, at hans højeste jordiske Øvrighed har befalet ham til

at søge Embedet, og at han kun nødtvungen og med modstræbende Hjerte gav efter. Den Mand, som Cultusministeren har befalet at tage dette Embede, lærer altsaa accurat, som Tranberg gjør den Dag idag; thi Cultusministeren har ikke Andet at støtte sig til end den Udtalelse, hvormed Tranberg fremkom forrige Aar. Heri fandt Ministeren Grund til at tvivle om denne Mand's oprigtige Tilslutning til Folketirken, idet han gif saavidt, at han sagde, at han maatte finde det lykkeligt som denne Mand at kunne troe at staae vor Herre saa nær, at han tør sige: Jeg hører til Christi sande usynlige Menighed; de Andre ikke, Noget, han forøvrigt ikke har sagt, i alt Fald ikke om den hele Folketirke. Han har sagt, at der var et Ligtog i den, men ogsaa Christi Menighed; det store Ligtog ønskede han omvendt, men han fordømte det ikke, og dette fandt Ministeren det passende paa den Maade at faste ind, hvorved han førte Vorherre ind i Discussionen. Jeg maa altsaa gjøre det ærede Medlem for Aalborg Amts 1ste Valgkreds (Zahle) opmærksom paa, at det ikke var os, som førte Vorherre her ind i Forhandlingerne, men det var Cultusministeren. Det, der har med mig, var denne Ubillighed, som jeg maa sige blev til Uretfærdighed, og som for Fremtiden kunde afføde de uberegneligste Følger; for mig stod der ingen Grændse derfor, thi man veed jo, at Læresætninger kunne omtvistes i det Uendelige, ere blevne det fra Verdens Begyndelse og vilde blive det til Verdens Ende. Jeg vil blot anføre som et Exempel, at der er meget grundlærde, af Alle anerkjendte, christne Mænd her i Landet, som have betvivlet Biskop Martensens Læresætningers Overeensstemmelse med den augsburgske Confession, og dette beviser, hvorledes man angaaende Læresætninger kan komme til det meest modsatte Resultat. Naar da saadanne Læresætninger skulle afgive Grund til at udelukke En eller Anden, hvem borger da for, at ikke ogsaa andre Sætninger, som f. Ex. den om Præstefriheden, kunde siges ikke at være i Overeensstemmelse med Folketirkens Regler, og kunde blive opstillet som en Sætning, der var saa vildfarende, at den maatte udelukke fra at blive Præst i Folketirken? — Der var et Spørgsmaal, hvorpaa det ærede Medlem for